

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.05.2012, sp. zn. 11 Tvo 9/2012, ECLI:CZ:NS:2012:11.TVO.9.2012.1

Číslo: 13/2013

Právní věta: Jestliže soud mimo hlavní líčení či veřejné zasedání rozhoduje o dalším trvání vazby (§ 72 odst. 1, 3, 4 tr. ř.), pak v souladu s ustanovením § 73d odst. 3, věta první, tr. ř. je povinen sdělit obviněnému, že bude rozhodováno o jeho vazbě, a tím mu umožnit uplatnění jeho práv. To neplatí v případech, kdy s ohledem na existenci některé z okolností uvedených v ustanovení § 73d odst. 3, věta druhá, tr. ř. není třeba konat vazební zasedání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.05.2012

Spisová značka: 11 Tvo 9/2012

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vazba, Vazební zasedání

Předpisy: § 72 odst. 1 tr. ř.

§ 72 odst. 3 tr. ř.

§ 72 odst. 4 tr. ř.

§ 73d odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obviněného L. S. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. dubna 2012, sp. zn. 3 To 30/2012.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 43 T 12/2002, byl obviněný L. S. uznán vinným trestnými činy podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. b) tr. zák., dále trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák., trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku a pokračujícím zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem nedokonaným ve stadiu pokusu. Byl mu za to uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání šesti let s výkonem ve věznici s ostrahou. Proti tomuto rozsudku podal obviněný L. S. odvolání, přičemž dne 8. 3. 2012 bylo podané odvolání se spisem předloženo Vrchnímu soudu v Praze jako soudu odvolacímu, který ve věci nařídil na den 25. 5. 2012 veřejné zasedání.

Napadeným usnesením ze dne 3. 4. 2012 Vrchní soud v Praze v rámci řízení o odvolání rozhodl podle ustanovení § 72 odst. 1, 3 tr. ř. o ponechání obviněného L. S. ve vazbě z důvodu uvedeného v ustanovení § 67 písm. a) tr. ř. Toto rozhodnutí učinil Vrchní soud v Praze v neveřejném zasedání, přičemž tento procesní postup opodstatnil odkazem na ustanovení § 73d odst. 3 tr. ř. s tím, že obviněný výslovně nepožádal o konání vazebního zasedání a vrchní soud nepokládal pro své rozhodnutí za potřebné provést osobní slyšení obviněného. Ponechání obviněného ve vazbě pak Vrchní soud v Praze odůvodnil tím, že je u něj i nadále dán vazební důvod předvídaný ustanovením § 67 písm. a) tr. ř., přičemž se v tomto směru ztotožnil s důvody pro další trvání vazby uvedenými již v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 43 T 12/2002, jež téhož dne nabylo právní moci, kterým bylo naposledy rozhodnuto o ponechání obviněného ve vazbě. Přitom poukázal na to, že obviněný byl po delší dobu trestně stíhán jako uprchlý a do České republiky byl dodán až na podkladě zatýkacího rozkazu, tedy proti své vůli. Zdůraznil, že obviněný byl mimo jiné odsouzen i pro zvláště závažný zločin, a to k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let, a tak lze mít za to, že stále trvá obava, že v případě propuštění z vazby na svobodu by mohl uprchnout nebo se skrývat, aby se vyhnul trestnímu stíhání, jakož i výkonu nepravomocně uloženého nepodmíněného trestu odnětí svobody. Obviněný přitom není vázán ani na konkrétní místo pobytu v České republice, ani zde nemá žádné jiné sociální vazby.

Ve včas podané stížnosti obviněný L. S. především namítal, že Vrchní soud v Praze rozhodl o jeho ponechání ve vazbě v rozporu s ustanovením § 73d odst. 3 tr. ř., neboť jej nijak neinformoval o tom, že bude rozhodováno o jeho ponechání ve vazbě a v důsledku toho mu znemožnil, aby v průběhu vazebního zasedání mohl uvést konkrétní skutečnosti mající význam pro takové rozhodnutí. Zdůraznil, že měl zájem se zúčastnit konání vazebního zasedání, ovšem nemohl toto své právo uplatnit, neboť o jeho konání nemohl výslovně požádat, když vůbec nevěděl, zda a kdy bude rozhodováno o vazbě. Tím došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces, když se nemohl osobně účastnit rozhodování o dalším trvání vazby a rovněž tak se tohoto rozhodování nemohl účastnit jeho obhájce. V této souvislosti poukázal i na náleznost Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. [I. ÚS 573/02](#). Dále pak vytkl napadenému usnesení, že v podstatě jen opakuje důvody pro trvání vazby obsažené v předchozím rozhodnutí Městského soudu v Praze. Má za to, že jeho rodinné a sociální vazby k F. r., ve které žil téměř devět let od roku 2002, nemohou být důvodem pro obavu, že by se vyhýbal trestnímu stíhání. Dále pak konstatoval, že rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byl uznán vinným, napadl odvoláním, když až v hlavním líčení s odstupem osmi let bylo zjištěno, že na jeho trestné činnosti se podílel policejní agent. Má za to, že tento rozsudek nemůže obstát a že i tato okolnost je významná z hlediska rozhodování o dalším trvání vazby. V závěru navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a v souladu s ustanovením § 74 odst. 3 tr. ř. rozhodl o jeho neprodleném propuštění z vazby.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná, byť se jinak ztotožnil s výše uvedenými námitkami stěžovatele, jimiž vytýkal soudu prvního stupně nesprávný postup v řízení, které předcházelo rozhodnutí o jeho ponechání ve vazbě.

Podle § 72 odst. 4 tr. ř. platí, že pokud tříměsíční lhůta pro rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby (§ 72 odst. 1, 3 tr. ř.) skončí v průběhu řízení o opravném prostředku před nadřízeným soudem, tak je tento soud příslušný k rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě nebo o jeho propuštění z vazby.

Vrchní soud v Praze, jemuž byla posuzovaná trestní věc obviněného L. S. předložena s odvoláním obviněného dne 8. 3. 2012, správně zjistil, že v průběhu odvolacího řízení, tj. dne 11. 4. 2012, skončí zákonná tříměsíční lhůta pro rozhodnutí o dalším trvání vazby (viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2012, kterým bylo naposledy rozhodnuto o ponechání obviněného ve vazbě a které nabylo právní moci dne 11. 1. 2012) a že je tedy povinen rozhodnout o jeho vazbě.

Nejde-li o případy, kdy soud rozhodne o vazbě za přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání (§ 73d odst. 1 tr. ř.), anebo o případy rozhodování o vzetí obviněného do vazby mimo hlavní líčení a veřejné zasedání či rozhodování soudce o vzetí obviněného do vazby v přípravném řízení (§ 73d odst. 2 tr. ř.), v nichž je obligatorní konání vazebního zasedání, pak podle ustanovení § 73d odst. 3 tr. ř. rozhoduje soud o vazbě obviněného ve vazebním zasedání, jestliže o to obviněný výslovně požádá, anebo pokud soud sám dospěje k závěru o potřebě osobního slyšení obviněného /v posuzované věci o tento případ nejde a rovněž tak není nutno se zabývat výjimkami opodstatňujícími neprovedení vazebního zasedání uvedenými pod písmeny a) až d) ustanovení § 73d odst. 3, věta druhá, tr. ř./.

Z odůvodnění napadeného usnesení lze dovodit závěr, že je věcí obviněného, aby výslovně požádal o konání vazebního zasedání, aniž by soud byl povinen jej o tomto právu poučit či jinak informovat o tom, že bude rozhodováno o dalším trvání vazby. Z ustanovení § 33 odst. 1, 5 tr. ř. však vyplývá, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny obviněného poučit o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění. Jestliže citované ustanovení § 73d odst. 3 tr. ř. zakládá právo obviněného domáhat se konání vazebního zasedání, pak je povinností soudu rozhodujícího o dalším trvání vazby, umožnit obviněnému, aby mohl toto právo využít. Jestliže však příslušný soud obviněného, který je ve vazbě, vůbec neinformuje o tom, že jím bude rozhodováno o dalším trvání jeho vazby, popřípadě dokdy se tak stane, a případně mu neposkytne lhůtu k vyslovení požadavku na konání vazebního zasedání, pak mu ve skutečnosti znemožní uplatnit právo žádat o konání vazebního zasedání a tohoto vazebního zasedání se zúčastnit. Zvláště v situaci, kdy bylo podáno odvolání, tak obviněný nemusí vědět, zda v době tříměsíční lhůty pro rozhodnutí o dalším trvání vazby (§ 71 odst. 1, 3 tr. ř.) se věc nachází již u odvolacího soudu anebo u soudu prvního stupně, nemůže předvídat, kdy v průběhu tříměsíční lhůty konkrétně dojde k vlastnímu rozhodnutí o vazbě, a nemůže tedy reálně uplatnit požadavek na konání vazebního zasedání. Jestliže v posuzované věci neexistovala žádná okolnost uvedená pod písm. a) až d) ustanovení § 73d odst. 3, věta druhá, tr. ř., umožňující, aby se vazební zasedání nekonalo, bylo povinností Vrchního soudu v Praze, aby v rámci rozhodování o dalším trvání vazby v souladu s ustanovením § 73d odst. 3, věta první, tr. ř. obviněnému sdělil, že bude rozhodováno o jeho vazbě, poučil jej o právu požádat o konání vazebního zasedání a stanovil mu lhůtu k tomu, aby mohl toto právo uplatnit.

Výše uvedené procesní pochybení vrchního soudu v rámci stížnostního řízení napravil Nejvyšší soud tím, že konal ve věci vazební zasedání, v němž měl obviněný možnost vyjádřit se ke skutečnostem významným pro rozhodování o dalším trvání vazby. V rámci vazebního zasedání obviněný uvedl, že sice žil dlouhodobě (nejméně 8 let) ve F., ale že se neskrýval, neboť tam má rodinné zázemí, družku, dítě a jiné sociální vazby (pobírá invalidní důchod), přičemž místo jeho pobytu mělo být známo i orgánům činným v trestním řízení. Poukázal na to, že ke spáchání jeho trestné činnosti došlo před téměř 16 lety a že teprve nyní zjistil, že do části skutkového děje zasáhl agent Policie České republiky. Protože má za to, že by měl být zproštěn obžaloby, tak ani nemá důvod se skrývat či uprchnout. Proto má za to, že není dán soudem prvního stupně zjišťovaný vazební důvod podle § 67 písm. a) tr. ř.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v případě obviněného L. S. je i nadále dána existence obavy, že v případě jeho propuštění z vazby uprchne nebo se bude skrývat ve smyslu vazebního důvodu předpokládaného v ustanovení § 67 písm. a) tr. ř. V tomto směru je třeba zdůraznit, že obviněný uprchl v roce 2002 z území České republiky, aby se vyhnul již probíhajícímu trestnímu stíhání pro poměrně závažnou a rozsáhlou trestnou činnost (mimo jiné byl trestně stíhán pro trestné činy s horní hranicí trestní sazby deset let). Ačkoliv věděl o svém trestním stíhání, tak místo svého pobytu v cizině (ve F.) neuvedl českým orgánům činným v trestním řízení, bylo po něm dlouhodobě pátráno a vydaný zatýkácí rozkaz (evropský zatýkácí rozkaz) byl realizován až v roce 2011, kdy byl obviněný zatčen ve F. a předán do České republiky. S ohledem na toto zjištěné jednání obviněného je zcela

namíste důvodná obava z jeho útěku zakládající vazební důvod podle § 67 písm. a) tr. ř. a Nejvyšší soud se v tomto směru ztotožnil se závěry vrchního soudu. Za těchto okolností je pak důvodný i závěr, že v případě jeho propuštění z vazby na svobodu bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. Posuzovanou věc s ohledem na její rozsah a povahu nebylo možno dříve pravomocně skončit, přičemž dosavadní řízení je přiměřené náročnosti projednávané věci a není zatíženo nějakými neopodstatněnými průtahy (§ 71 odst. 1 tr. ř.).

Pokud stěžovatel uplatnil též výhrady vůči rozsudku soudu prvního stupně, je nutno připomenout, že přezkoumání správnosti a zákonnosti odsuzujícího rozsudku, jímž byl Městským soudem v Praze obviněnému uložen poměrně citelný nepodmíněný trest odnětí svobody, přísluší odvolacímu soudu.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti Nejvyšší soud podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. podanou stížnost obviněného jako nedůvodnou zamítl.